

MAGASINARTIKKEL | SIST ENDRET: 17.03.2022

Kommunikasjon i barnehagen handler om mer enn at barnehagen gir foreldre og foresatte beskjed om at barna skal på tur, og hva som er passende klær på turen. Kommunikasjonsforsker Linn Eckeskog har studert hvordan de ansatte i svenske barnehager kommuniserer med foreldre – og hun har forslag til hvordan denne kommunikasjonen kan bli bedre.

Kontakten barnehagen har med barnas foreldre, omtales sjelden som kommunikasjonsarbeid. Likevel bruker barnehager ofte mye tid på nettopp å kommunisere gjennom ulike kanaler.

– Det er en viktig del av arbeidet i barnehagene. Kravet om å kommunisere har vokst i takt med at vi alle har fått internett og holder kontakt med hverandre via digitale plattformer.

«Mange konflikter handler om at barnehagen tar for gitt at foreldrene har forstått rutinene, uten at noen har informert om dem.»

– De ansatte i barnehagene forventes i dag å kommunisere mer enn de gjorde tidligere. Men de får verken tid nok eller opplæring i hvordan de kan gjøre dette. Det er bare noe ekstra som legges til i en allerede stressende arbeidshverdag, sier Eckeskog.

Handler ofte om praktiske ting

Kommunikasjonen i barnehagen handler ofte om praktiske ting, finner hun. Men ikke bare det.

– Barnet har to sosiale rom, barnehagen og hjemmet. Disse to rommene må synkroniseres. Derfor er det som kommuniseres fra barnehagen, mye praktisk informasjon med vekt på det som skjer her og nå. Det handler også mye om å få foreldre og andre foresatte til å oppfylle sitt ansvar, for eksempel når det gjelder leveringstider og hva slags utstyr barnet må ha med seg.

Men Eckeskog finner også en annen form for kommunikasjon. Da handler det gjerne om overføring av kunnskap fra barnehagen til foreldre og foresatte om hvordan de kan gi barnet omsorg.

Tilfelding kompetanse på data

Da Eckeskog satte i gang med studien sin, hadde ikke alle svenske barnehager kommet seg på digitale plattformer ennå. Fortsatt var det mye papir som gjaldt. Dette har nå endret seg. Særlig under pandemien kastet barnehagene seg ut i digitaliseringen, og mye skjedde i full fart. I dag har stort sett alle svenske barnehager digitale verktøy som de bruker i kommunikasjonen med foreldrene.

Studien finner at de ansatte stort sett gjør så godt de kan ut fra de ressursene de har tilgjengelig. Arbeidet blir likevel veldig avhengig av kompetansen til hver enkelt ansatt.

I dag jobber kommunikasjonsforskeren også praktisk med å hjelpe barnehageansatte. Hun ser at mange av dem har behov for hjelp til nettopp kommunikasjonsarbeid.

– I Sverige er kommunikasjon med foreldre fortsatt en altfor liten del av barnehagelærerutdanningen. De fleste har nesten ikke lært noe om det. Alle må finne opp hjulet hver for seg. Det gjør at det blir helt tilfeldig hvilken kompetanse de ansatte har, mener Eckeskog.

Også store forskjeller mellom foreldre

Hvilke utfordringer de ansatte har med kommunikasjon, er i stor grad koblet til det forskeren kaller sosioøkonomiske forhold hjemme hos barna. Det handler mye om foreldrenes utdanning, økonomi og bakgrunn. Dette kan variere mye fra barnehage til barnehage, også innen samme svenske kommune.

– I én barnehage kan utfordringen være å få foreldrene til å engasjere seg i barnehagen og levere på de

tidspunktene barnet skal være der. I en annen barnehage kan utfordringen tvert imot være å holde litt igjen på foreldrenes engasjement. I den samme barnehagen kan det også være utfordrende at foreldrene ønsker for mye innflytelse, sier Eckeskog.

Et demokratisk problem

Både i Norge og i Sverige blir det vektlagt at alle skal ha like muligheter for medvirkning i barnehagen.

– Når alle skal ha samme mulighet, må vi også gi alle like forutsetninger for det. Det er et demokratisk problem når foreldrene i én barnehage får mye innsyn i virksomheten, mens foreldrene i en annen barnehage har lite kunnskap om hva som skjer i barnets liv i tiden mellom levering og henting, sier Eckeskog.

Hva er et møte mellom 11.00 og 12.00?

– Å lage en enhetlig barnehage handler ikke om å kommunisere med alle foreldre på samme måte og ha samme forventninger til alle, understreker hun.

– Likheter er ikke å gjøre likt overalt. Likheter kan i stedet handle om at barnehagen forsøker å tilpasse seg de foreldrene som det er vanskeligst å nå fram til.

– Ikke alle i barnehagene har den kompetansen som må til for å klare dette. Selv om du er en god pedagog og er flink til å kommunisere med barn, er du ikke nødvendigvis like god til å kommunisere med voksne. Alle som jobber i barnehagen, er heller ikke utdannet pedagoger.

Et eksempel på en utfordring er det å kommunisere om tid med foreldre fra andre kulturer.

– Synet på tid er veldig forskjellig i ulike deler av verden. Om en utviklingssamtale med foreldrene er satt opp mellom 11.00 og 12.00, så forstår vi i vår del av verden det som en selvfølge at man skal møtes klokka 11.00. Kommer du fra en annen del av verden, så kan det like godt bety at man møtes en gang mellom 11.00 og 12.00. Vi kan tro at vi kommuniserer tydelig. Men det betyr ikke at alle mottakerne tolker oss likt, sier Eckeskog.

Uforutsigbarhet og tilfeldige løsninger

Hun kaller det et arbeidsmiljøproblem når det forventes av personalet i en barnehage at de skal involvere foreldrene i barnehagens virksomhet selv om de verken har fått utdanning i dette eller får satt av tid og ressurser til å mestre den digitale kommunikasjonen. Hun har erfart at de ansatte ofte bruker sin private mobiltelefon for å kommunisere med foreldrene slik foreldrene ønsker, og slik de ansatte mener at det forventes av dem.

Forskeren er også opptatt av mangelen på rutiner og systematikk i barnehagenes kommunikasjonsarbeid.

– Det gjør igjen noe med de ansattes profesjonelle rolle. De opplever selv at mye blir uforutsigbart. Det blir mange tilfeldige løsninger.

Noen må ta ansvar for dette

Eckeskog mener at kommunikasjonsarbeid må bli en del av utdanningen for barnehageansatte.

For dem som allerede jobber i barnehagene, mener hun det er klokt å sette seg ned og diskutere kommunikasjonsutfordringene de møter:

– Snakk om hvordan man kommuniserer tydelig og enkelt med foreldre og foresatte, og om hva barnehagen selv bør forvente av barnas foreldre og foresatte.

Forskerens anbefaling er å kommunisere helt tydelig og klart hvilke rutiner som finnes i barnehagen.

– Jeg har sett at ganske mange konflikter handler om at barnehagen tar for gitt at foreldrene har forstått rutinene, uten at noen har informert om dem.

En annen anbefaling fra Eckeskog er å gi noen i barnehagen ansvaret for å utvikle barnehagens kommunikasjon: – Spør for eksempel: Hva trenger foreldre og foresatte å vite når barna deres begynner i denne barnehagen? Og hva trenger vi å vite om dem, deres rutiner og familiesituasjon?

Eierskap er et viktig stikkord her, mener den svenske forskeren. Om det er slik at alle eller ingen har eierskap til kommunikasjonen med barnas foreldre og foresatte, så blir det fort til at det bare flyter.

Skrevet av Siv Ellen Jacobsen på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet

Kjelde

Eckeskog, L. (2019). "Kommunikation i förskolan: Förskollärares och barnskötarens

kommunikation med föräldrar i ett digitaliserat medielandskap". Akademisk avhandling. Umeå universitet

Denne artikkelen er fra 2022